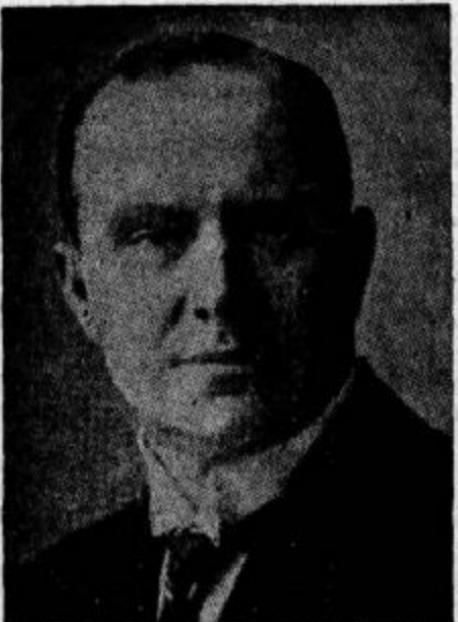

**Technikis,
zinātnieks,
audzinātājs-**

universitātes rektors stāsta atmiņas un atziņas 60. dzimšanas dienas gadījumā

Prof. M. Primanis.

„Rektora kungs, jūs pirmdien svinat 60. dzimšanas dienu, lūdzu mazu sarunu.”

Universitātes rektors prof. Dr. chem. Mārtiņš Primanis smaidot atsaka, ka liela gan nekā par to nebūtu ko runāt. Bet sīmāis zinātnieks to sakot skatās mani acīm, kas liekas smaidījušas visu mūžu. Un kāmēr rektors iededzina zojo galda lampu, aizvelk savu darba istabas tumši zojos loga aizkarus, varu paraudzīties, apkārt istabā, kur sienas klāj grāmatu plaukti ar bieziem sējumiem par ķīmiju un inženieru zinātnēm, un virs grāmatu plaukiem sienas grezno dažas gleznas.

Jautāju rektoram, kuŗu savas dzīves posmu viņš tagad atceras kā svarīgāko un interesantāko? — Tāds rektora dzīvē bijis universitātes dibināšanas laiks. Latvijas universitātes organizēšanas darbā viņš piedalījies no pirmajām dienām, un lai gan šis dienas nav bijušas vieglas, tās palikušas visspilgtāk un visjaukāk atmiņā. Primanis bijis nevien savas ķīmijas fakultātes cītiņķeļus organizējis kopā ar profesoru Fīšeri un inženieri Paegli, viņš bijis arī pirmais jaunās universitātes prorektors strīniecības lietās. Pēc tam viņš nepārtrauktī darbojies universitātes padomē un, kā ziņāms, pagājušā gadā ievēlēts par universitātes augstāko amatu personu.

Tai pašā laikā kā trešais, blakus administratīvam un zinātniskajam darbam, nūcīcis kļūt tehnikas speciālista un padomdeņeva darbs. Un par to runājot, nonākam pie jautājuma, kas zināmā mērā sāpigiskār nevien rektori, bet, varētu teikt, viens mūsu technisko fakultāšu zinātniekus. Šie zinātnieki nevar pilnībā nodoties vienai nozarei. Rektors atceras, ka viņš savā laikā pie ķīmijas fakultātes nodibinājis izmēģinājuma laboratoriju. Ūķīrēju analizei. Sākumā viņš to arī vadījis, bet vēlāk daudzo uzdevumu dāl bijis no tā jāatsakās. — Ar ko tas izskaidrojama? — Ar to, ka mums pagādām ir par maz piedzīvojušu tehniku. Tomēr, — domā rektors, — tā ir tikai pārejoša parādība. Jaunās paudzes tehnīki nav varējuši tikt līdz straujajai rūpniecības attīstībai un no veciem laikiem tehniku ir par maz. Pādājie gadi tomēr rāda, ka šis stāvoklis neapšaubāmi uzlabosies un ārkārtīga nozīmē tē ir tam, ka valdība saņādājusi tehnikiem iespēju darboties arī mūsu pašu rūpniecībā, kur agrāk latviešu speciālistam bieži nebija vietas.

Rektors tomēr nenožēlo, ka dažkārt varbūt tehniskās prakses darbs kavējis iedziņāšanos vienīgi zinātnes teorijā. Pēc

viņa domām technisko fakultāšu mācības spēkiem ir pat taisni nepieciešami darboties arī praksē. Tikai praksei, protams, nevajaga būt pārumerīgi lielei.

Par jaunatnes un studentu dzīvi runājot, dabiski sarunās ievirzās jautājums par mūsu studentu sekmei. Rektors atzīst, ka jaunāko studentu sekmes nav tik vājas, ka dažkārt domā, bet vispār mūsu studentu labo slavu lielā mērā bojā daudzie tiešam loti vecie studenti, kas studē jau kopš desmit un vairāk gadiem. — Rektors par studiju vājo sekmu galveno iemeslu uzskata strādāšanu dežādos blakus darbos un arī pēckera psichosi — disciplīnas un stingras audzināšanas trūkumu. Ar šo valību bieži izskaidrojama vēlēšanās papelnīties, nekārtīgi strādājot, nekārtīgi studējot. Ar skolu un valsts ievirzīšanu stingrākas disciplīnas sīkveids tomēr šī parādība noteikti sākot izzust. Rektors nobeidz sarunu, noteikti uzevērdams, ka viņš tomēr raugās uz studentiem optimistiski. Viņš domā, ka attīstība ļet pareizo ceļu un ka drīz būs pārvērēti tie gadi, kuros piedzīvojumus blīja Jāsavāc ir mācības spēkiem universitātē, ir cītiem jaunatnes audzinātājiem un vadītājiem.

A. L.